ਐਸ.ਪੀ. ਵੇਲੁਮਣੀ

ਬਨਾਮ

ਅਰੱਪੋਰ ਇਯੱਕਮ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2022 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 867)

ਮਈ 20, 2022

[ਵਿੱਚ ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੁਰਾਰੀ ਅਤੇ

ਹਿਮਾ ਕੋਹਲੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਜਾਂਚ: ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ – ਨਾ ਦੱਸਣਾ – ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕੈਬਿਨੇਟ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਨੇ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਫੈਸਲਾ: ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਲੁਕਾਇਆ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ – ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ – ਬਲਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ – ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ– ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਬਦਲਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ; ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਉਂ ਕਚਲ ਮੋੜਿਆ – ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਫਾਈਲ ਉੱਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 – ਐਸ.ਐਸ. 13(1)(ਡੀ)(3) ਅਤੇ 13(1)(ਡੀ) – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ – ਐਸ.ਐਸ. 109, 120, 409 ਅਤੇ 420 —

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਹੈਲਡ: 1.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਾ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ. ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰੀਖਣ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹਨ। ਇਹ ਹਾਈਕੋਰਟ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਸੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕ ਵਾਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਸੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਰਿਪੋਰਟ. ਸਗੋਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ। ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 20][1075-F-G]

1.2 ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਉਡਾ ਸਕਦਾ ਉਸੇ ਵੇਲੇ 'ਤੇ ਗਰਮ ਅਤੇ ਠੰਡੇ. ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਬਦਲਿਆ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕੱਛੂਕੁੰਮੇ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਤਰਕ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਊਂਟਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ, ਰਾਜ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਹਲੀ ਕੀਤੀ 09.08.2021 ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. [ਪੈਰਾ 21][1075-H; 1076-ਏ-ਬੀ]

1.3 ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਂਦੀ ਉਮੀਦ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਹਲਫਨਾਮਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 22][1076-ਬੀ-ਸੀ]

1.4. ਰਾਜ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਤਬ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (ਸੀਆਰਪੀਸੀ) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ। ਰਾਜ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਭਿਯੋਗ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਦੀ ਮੰਡੇਟ ਨੂੰ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਖੁਦੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24, 26]

ਵਿੱਚ ਰੀ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਟ੍ਰਾਇਲਜ਼ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਧੂਰਾਪਣ ਅਤੇ ਖਾਮੀਆਂ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2021) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 598 — ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1.5. ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਭਿਯੋਗ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 27]

1.6 ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਲੁਕਾਇਆ ਜਾਵੇ। [ਪੈਰਾ 28]

1.7. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ: ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ ; ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 38485 ਦੇ 2018 ਅਤੇ ਕ੍ਰਿ.ਓ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 23428 ਦੇ 2018 ਨੂੰ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ; ਅਤੇ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਕੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 29]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2021) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 598 ਵੱਖਰਾ ਪੈਰਾ 26

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ : ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ.867 ਦੇ 2022.

ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 08.11.2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਏ ਜੋ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 34845 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਵੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਗੌਤਮ ਨਾਰਾਇਣ, ਮਿਸ ਅਸਮਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਜੋਸਫ ਅਰਿਸਟੋਟਲ ਐਸ., ਮਿਸ ਨੂਪੁਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ੋਭਿਤ ਦ੍ਵਿਵੇਦੀ, ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਮਹਾਰਾ, ਮਿਸ ਜੈਸਿਕਾ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਿਜ ਮਿੱਤਲ, ਡੀ. ਕੁਮਾਰਨ, ਸ਼ੇਖ ਐਫ. ਕਾਲੀਆ, ਮਿਸ ਰੁਚੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਚੌਹਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਨ. ਵੀ. ਰਮਨਾ, ਸੀਜੇਆਈ

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਮਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 08.11.2021 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 34845 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਸੀ।

3. ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ 2014 ਤੋਂ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੈਬਿਨੇਟ ਮੰਤਰੀ ਸੀ। 11.09.2018 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਸ੍ਰੀ ਆਰ.ਐਸ. ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਕ੍ਰਾਈ.ਓ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 23428 ਦੇ 2018 ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਅਤੇ ਐਸਪੀ, ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਸੀਬੀਆਈ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 34845 ਦੇ 2018 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਈ.ਓ.ਪੀ., ਦੋਵੇਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਟੈਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕੱਠੇ ਸੁਣਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

4. ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਆਪਣੇ ਨੇੜਲੇ ਸਹਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

5. ਜਦੋਂ ਉਕਤ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। 18.10.2019 ਨੂੰ, ਜਦੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕ੍ਰਮ:-

"13. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਕੌਂਸਲ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਸ਼ੰਕਾ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਕਿ ਚੌਥਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਕੈਬਿਨੇਟ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਅਫਸਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਮਿਸ ਪੋਨੀ, ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ., ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

14 "ਸਤਰਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ-ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਤਰੱਕੀ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਲਈ ਮੁਹਰਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।"

6. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 01.11.2019 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਉੱਤੇ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ।

7. 16.12.2019 ਨੂੰ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਤਰਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ-ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਤਰਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ-ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਕਤ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੁਹਰਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

8. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ 17.02.2020 ਨੂੰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. No. 34845 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਡਬਲਯੂ ਐਮ ਪੀ. No. 4747 ਦੇ 2020 ਦੀ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ -

"9. ਇਹ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਸੰਜਾਇਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

xxx

ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲੈਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਪਾਸ ਕਰੋ ਆਰਡਰ/ਆਰਡਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇਗੀ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।"

9. ਅਨੁਸਾਰ, 19.02.2020 ਨੂੰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ:

"3. ਕਿਹੇ ਗਏ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ/ਦੂਜਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀਜਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

4. ਡਾ. ਵੀ. ਸੁਰੇਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀਦਾਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

5. ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

10. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜਾ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ, ਸੀ.ਏ.ਜੀ. ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਖੜੇ ਤੋਂ ਮੁੜ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ, 19.07.2021 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ:

"3. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਰਾਜ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਮੰਗਦਾ ਹੈ।

4. ਮਾਮਲਾ ਅਕਤੂਬਰ, 2021 ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇ। ਰਾਜ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤਲ ਤੱਕ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾਵਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ।

5. ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬੀ-ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

11. ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਜ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 162, ਮਿਤੀ 09.08.2021, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 120ਬੀ ਆਰਡਬਲਯੂ ਧਾਰਾਵਾਂ 420 ਅਤੇ 409 ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(2) ਆਰਡਬਲਯੂ ਧਾਰਾਵਾਂ 13(1)(ਸੀ) ਅਤੇ 13(1)(ਡੀ) ਆਰਡਬਲਯੂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 109 ਅਧੀਨ, ਸਮੇਤ 17 ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ।

12. ਇਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਡਬਲਿਊ.ਐਮ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 24569 ਦੇ 2021 ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 18.12.2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਪੋਨੀ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

13. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 08.11.2021 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“6. ਵਿ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 34845 ਦੇ 2018 ਵਿੱਚ ਚੌਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਤੁਰੰਤ ਚੌਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਖੁਦ ਲੈਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਗਲੇ ਦਸ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਫਰੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 207 ਅਧੀਨ ਚੌਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਮਗਰੀ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਚੌਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਵੀ ਸੌਂਪੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇ।

7. ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਚੌਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਗਿਣੇ ਜਾਣਗੇ ਜੇਕਰ, ਅੰਤਤਃ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਲਗਭਗ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਅਗਲੇ ਦਸ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

8. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 34845 ਦੇ 2018 ਅਤੇ ਕ੍ਰਿ.ਲੀ.ਓ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 23428 ਦੇ 2018 ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਡਬਲਿਊ.ਐਮ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 4747 ਦੇ 2020 ਅਤੇ 24569 ਦੇ 2021 ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।"

14. ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿ.ਲੀ.ਐਮ.ਪੀ.ਨੰਬਰ 56512/2022 ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

15. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ:-

(i) ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਹਨ।

(ii) ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਸੀਏਜੀ") ਦੀਆਂ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

(iii) ਕਿ ਸੀਏਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(iv) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਆਮ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

(v) ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

16. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ:-

(i) ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਦੇ ਕ੍ਰਿਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫਰੇਮਿੰਗ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਥੇ ਉਹ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਯ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ii) ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਸੀਏਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਕਤ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੀਏਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

17. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਅਗਲੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੋਨੀ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ., ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਆਫ਼ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ- ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਸੌਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਇਕੱਲੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ.

18. ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਮਿਸ ਪੋਨੀ, ਸੁਪਰਡੈਂਟੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਤਦਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਤੇ ਐਂਟੀ-ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਹਰਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

19. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮਾਮਲਾ 19.07.21 ਤੱਕ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬਦਲ ਗਈ ਸੀ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੋੜ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

20. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਿਤ ਮਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਤਾਰਕਿਕ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਨਾ ਲੈ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿ ਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਪਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹਨ। ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯ ਨਹੀਂ ਹੈ।

21. ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਥਰਾ ਸਿਦਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਗਰਮ ਅਤੇ ਠੰਡਾ ਨਹੀਂ ਫੂਕ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੜ੍ਹਾ ਬਦਲਿਆ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਉਂ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਬਦਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਰਾਜ ਨੇ 09.08.2021 ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਕੀਤੀ।

22. ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਗਵਾਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਰੁਖ ਪਹਿਲੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

23. ਇਸ ਲਈ, ਇਕੋ ਇਕ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ।

24. ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ **ਇਨ ਰੀ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਟ੍ਰਾਇਲਜ਼ ਗਾਈਡਲਾਈਨਜ਼ ਰਿਗਾਰਡਿੰਗ ਇਨਾਡੀਕੁਏਸੀਜ਼ ਅਤੇ ਡੈਫੀਸੀਐਂਸੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ & ਹੋਰ**, (2021) 10 **ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ** 598 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸਿਰਫ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਉਕਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ।

25. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਸਿੱਧੇ ਨਿਆਇਕ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ।

26. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਹਿਚਾਣ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਭਿਯੋਗ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਮਝੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦੀ

ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 207 ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਖੁਦੀ ਹੋਈ ਧਾਰਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇ।

27. ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਜੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਭਿਯੋਗ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਇਕਸਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।

28. ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜੋ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਲੁਕਾਇਆ ਜਾਵੇ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਪੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ:-

a. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸ ਆਰ. ਪੋਨੀ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ।

b. ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 34845 ਦੇ 2018 ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਈ.ਆਈ.ਓ.ਪੀ.ਨੰਬਰ 23428 ਦੇ 2018 ਨੂੰ ਮੱਦਰਾਸ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

c. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇ, ਇੱਥੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਬੇਅਸਰ।

d. ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਮੌਖਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਬਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਚਿਤ ਉਪਚਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

30. ਤਦਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate